

Paerewa Paetae**Aronga** Pūtaiao 1.4**Ingoa** Te torotoro i te mātauranga e pā ana ki ngā atua ki tētahi kaupapa taiao**Kaupae** 1 **Whiwhinga** 5 **Aromatawai** Ā-waho**Marau akoranga** Te Marautanga o Aotearoa**Kokonga akoranga** Pūtaiao**Mana rēhita** Kua rēhitatia **Te rā i mana ai** Hakihea 2023**Te rā e arotakengia ai** Hakihea 2028 **Te rā i puta ai** Hakihea 2023**Te Whāinga**

Ko te whāinga o tēnei paerewa paetae he torotoro i te mātauranga e pā ana ki ngā atua ki tētahi kaupapa taiao.

Paearu Paetae

Paetae	Hei tohu i te paetae: <ul style="list-style-type: none">Ka torotoro i te mātauranga e pā ana ki ngā atua me ō rātou hononga ki tētahi kaupapa taiao.
Kaiaka	Hei tohu i te kaiaka: <ul style="list-style-type: none">Ka whakamārama i te mātauranga e pā ana ki ngā atua me ō rātou hononga ki tētahi kaupapa taiao.
Kairangi	Hei tohu i te kairangi: <ul style="list-style-type: none">Ka parahau i te mātauranga e pā ana ki ngā atua me ō rātou hononga ki tētahi kaupapa taiao.

Kōrero Āpiti

- I ahu mai tēnei paerewa paetae i te Taumata 6 o Te Marautanga o Aotearoa (Te Tāhuhu o te Mātauranga, 2017). E hono ana ki te Papa Whakaako mō Pūtaiao kei: <https://ncea.education.govt.nz>.

Whāinga Paetae

Ngā Tautake Pūtaiao me ngā Kōrero o Mua

1. Ka ako i ngā huatau matua me ngā kōrero o mua o te pūtaiao, me ngā wāhi i roto i ngā pou pūtaiao. Ka ako haere e pā ana ki ngā huringa tautake o te pūtaiao e tupu haere ana.
2. Ka mārama haere ki ngā huatau o te tautake o te mātauranga, kia kite ai i ngā uara taketake o te pūtaiao, he rerekē i ērā o te tangata whenua. Ka mārama haere ki ngā tikanga whakahaere o te mātauranga pūtaiao, me te ako i ngā kōrero mō ētahi tauira whakapai, whakakino rānei. Ka tirohia ētahi take porihanga o ēnei rā e pā ana ki ngā matatika pūtaiao, me pēhea hoki e uruparehia ai.

2 E whai ake nei ngā whakamārama mō ngā paearu paetae:

Ka torotoro i te mātauranga e pā ana ki ngā atua me ō rātou hononga ki tētahi kaupapa taiao:

- Ka rapu mōhiotanga, ka kimi māramatanga e pā ana ki ngā atua, ā, ka whakahāngai ki tētahi kaupapa taiao.

Ka whakamārama i te mātauranga e pā ana ki ngā atua me ō rātou hononga ki tētahi kaupapa taiao:

- Ka wetewete i ngā hononga i waenga i ngā atua me te taiao, ā, ka whakahāngai ki tētahi kaupapa taiao.

Ka parahau i te mātauranga e pā ana ki ngā atua me ō rātou hononga ki tētahi kaupapa taiao:

- Ka whakamārama, ka whakatakoto taunakitanga e pā ana ki ngā mōhiotanga, ngā māramatanga me ngā hononga i waenga i ngā atua me te taiao, ā, ka whakahāngai ki tētahi kaupapa taiao.

3 E whai ake nei ngā whakamārama mō ngā kupu me ngā kīanga whaitake matua o te paerewa nei:

<i>te mātauranga e pā ana ki ngā atua</i>	Ngā kōrero tuku iho mō Ranginui rāua ko Papatūānuku me ā rāua tamariki, tae atu ki ō rātou hononga ki te ao tūroa. Ka noho ko tēnei kōrero hei tūāpapa mō tā te Māori tirohanga ki te ao tūroa.
---	---

<i>kaupapa taiao</i>	<p>He take tiaki taiao ka taea e ngā ākonga te kōkiri. Hei tauira:</p> <ul style="list-style-type: none"> • He kaupapa whāomoomo - te whakapūmau, te tiaki i ngā āhuatanga katoa o te taiao ahakoa ngā panonitanga kua pā ki te ao tūroa. • He kaupapa whakarauora - te whakarauora i tētahi taiao kia hoki anō ki tōna āhua o mua. • He kaupapa whakawhanake - te whakawhanake i tētahi taiao kia tutuki ai ngā manako mō anamata. <p>Ngā mahi a ngā tūpuna - te whakamahi i ngā kōrero tuku iho hei painga mō te ao tūroa.</p>
----------------------	---

4 Arā ngā Tikanga Aromatawai mō tēnei paerewa paetae, kei:

<https://ncea.education.govt.nz>.

5 Kuputaka

whāomoomo	<i>conservation</i>
torotoro	<i>to explore</i>

Kōrero Whakakapinga

I whakakapingia ngā paerewa 91719-91723 e ngā paerewa 92069-92072.

Tātari Kounga

- 1 Me mātua whakamana ngā Kaituku Akoranga me ngā Whakahaere Whakangungu Ahumahi e te Mana Tohu Mātauranga o Aotearoa ka rēhita ai i ngā hua ka puta mai i ngā aromatawai ki ngā paerewa paetae.
- 2 Ko ngā Kaituku Akoranga me ngā Whakahaere Whakangungu Ahumahi kua mana, ā, e aromatawai ana i ā rātou hōtaka ki ngā paerewa paetae, me uru rātou ki ngā pūnaha whakaōrite e tika ana mō aua paerewa paetae.

Ko te tohutoro ki te Mahere Whakamana, Whakaōritenga hoki

0233